

ALGEMEEN BESTUUR

Vergadering d.d.:	26 augustus 2020	Agendapunt:	7
Betreft:	Besluitvormend	Proces:	Watersystemen en Waterveiligheid
Portefeuillehouder:	A. van Velde	Programma:	2. Voldoende en gezond water
Route:	DB-AB	Opsteller:	Menno van der Meer

Onderwerp

Herijking scope en verzoek aanvullend krediet t.b.v. realisatie KRW maatregelen Paterswoldsemeer

Bijlagen

1. Toelichting wijzigingen in maatregelen
2. Tabel financieel overzicht

HET ALGEMEEN BESTUUR BESLUIT:

1. In te stemmen met de wijzigingen in KRW maatregelen pakket Paterswoldsemeer (2016-2021)
2. In te stemmen met de voorbereiding en realisatie van vier KRW maatregelen uit het maatregelenpakket Paterswoldsemeer (2016-2021)
3. Voor drie maatregelen een aanvullend voorbereidings- en realisatiekrediet beschikbaar te stellen ter hoogte van € 966.592,-
4. Voor 1 maatregel t.w. het peilbesluit een aanvullend voorbereidingskrediet beschikbaar te stellen van € 112.947

Inleiding

De Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) is gericht op het verbeteren van de waterkwaliteit. Waterschap Noorderzijvest heeft binnen de kaders van de KRW de taak de waterkwaliteit binnen zijn beheergebied te verbeteren. In drie planperiodes (2009-2015, 2016-2021 en 2022-2027) wordt toegewerkt naar het behalen van de waterkwaliteitsdoelen, uiterlijk in 2027.

Het AB heeft op 16 september 2015 een maatregelenpakket voor de tweede planperiode (2016-2021) vastgesteld voor het Paterswoldsemeer om deze KRW-doelen te kunnen halen. Voor de voorbereiding en realisatie van een deel van deze maatregelen is op 8 februari 2018 door het AB een krediet verstrekt van € 2.590.000.

Het waterschap is gestart met de voorbereiding van een deel van de geplande KRW-maatregelen. Er zijn technische, ecologische en waterhuishoudkundige studies uitgevoerd om de maatregelen vorm te geven en de effecten ervan te kunnen bepalen. Daarnaast is het draagvlak voor de maatregelen in de

omgeving afgetast. Daaruit werd duidelijk dat omwonenden en belangenorganisaties bezwaren hebben tegen een deel van de voorgestelde maatregelen.

In overleg met vertegenwoordigers van omwonenden en gebruikers van het Paterswoldsemeer is in 2020 afgesproken samen te zoeken naar alternatieven voor de maatregel “aanleg van moeraszones in het meer”. Ook is afgesproken de voorbereiding en realisatie van de overige maatregelen voort te zetten. Deze overige maatregelen zijn:

1. Verbreden bestaande stuw nabij de Meerschapsboerderij
2. Aanpak vismigratieknelpunt Piccardthofplas / Paterswoldsemeer in combinatie met de aanleg van natuurvriendelijk oevers
3. Vervangen poldergemaal Hoornse Dijk met ijzerzandbassin
4. Peilbesluit Paterswoldsemeer (alleen voorbereiding)

De genoemde afspraken met het gebied, maar ook de uitkomsten van de eerder uitgevoerde verkennende studies, leiden tot gewijzigde inzichten ten opzichte van de situatie in 2018. Daarom moet het in 2015 vastgestelde maatregelenpakket Paterswoldsemeer worden bijgesteld. Ook het door het AB in 2018 ter beschikking gestelde krediet moet worden herijkt.

Dit voorstel betreft een bijgesteld KRW-maatregelenpakket, waar de moeraszones in het Paterswoldsemeer geen onderdeel meer van uit maken en waarbij de overige maatregelen anders uitgevoerd moeten worden dan voorzien.

Daarnaast is er een verzoek tot aanvullend krediet. Het gaat om het ter beschikking stellen van aanvullend voorbereidings- en realisatiekrediet voor de maatregelen 1 t/m 3 en een aanvullend voorbereidingskrediet voor het te nemen peilbesluit. Bijlage 1 geeft de wijzigingen voor deze maatregelen weer.

Beoogd effect

Met de scopewijziging zijn we in staat met de KRW-maatregelen Paterswoldsemeer (2016-2021) effectief en efficiënt bij te dragen aan het realiseren van de KRW doelen 2027 op een manier die op draagvlak kan rekenen in het gebied.

1. Argumenten

1.1. Onderzoek wijst uit dat we efficiëntere maatregelen kunnen treffen om de gestelde doelen te realiseren.

Het aanvankelijke maatregelenpakket is gestoeld op de watersysteemanalyse uit 2010. Uit de onderzoeken en inbreng van lokale gebiedskennis komt naar voren dat de voorgenomen maatregelen specifiek en doeltreffender kunnen worden ingevuld. In bijlage 1 is dit nader toegelicht. Deze nieuwe informatie is essentieel voor de onderbouwing van de huidige én toekomstige maatregelen tot 2027. Met deze scopewijziging benutten we dit voortschrijdend inzicht en komen we tot een betere doelrealisatie.

1.2. De gewijzigde scope stelt ons in staat de verschillende belangen beter te integreren in de plannen.

De gewijzigde scope sluit aan bij de afspraken die zijn vastgelegd in de Herstartnota. Dit laat onverlet dat ook voor de vier maatregelen die wel doorgaan, nut en noodzaak goed onderbouwd en verantwoord moeten worden. Monitoring van effecten en het inzichtelijk maken van de bijdrage aan het KRW eindbeeld 2027 zijn nodig voor het slagen van het gebiedsproces en realisatie van de maatregelen. Dit alles vergt extra tijd en kosten.

2.1 Er wordt invulling gegeven aan klimaatadaptatie voor een groter gebied dan alleen het Paterswoldsemeer

De maatregelen dragen, behalve aan de KRW-doelen, ook bij aan een betere klimaat adaptieve inrichting van ons watersysteem. Met de verbetering van de huidige afvoerroute binnen ons eigen beheergebied vindt geen afwenteling plaats op het beheersgebied van Hunze en Aa's. Ook wordt een aantal watersysteemknelpunten ten noorden van het Paterswoldsemeer aangepakt. Onder meer het knelpunt Martini-ziekenhuis wordt hiermee opgelost.

3.1 De kosten van de gewijzigde scope zijn hoger dan het nu beschikbare krediet

De kredietaanvraag in februari 2018 was gebaseerd op de toen beschikbare gegevens in de initiatieffase van het project. Daarbij zijn aannames gedaan, zoals ook al aangegeven in het voorstel van 2018. Een aantal belangrijke uitgangspunten en kentallen zijn gewijzigd door gedetailleerder inzicht in de opgave en de uitkomsten van onderzoeken. De voorbereidings- en realisatiekosten van de gewijzigde scope vallen hoger uit dan het aangevraagde krediet. In het jaarplan 2020 inclusief de meerjarige raming 2021-2023 is voor het jaar 2021 hiermee rekening gehouden. Bijlage 2 bevat daarover meer informatie.

3.2 Herziene aanvraag POP3 subsidie

Voor de uitvoering van de KRW maatregelen, waaronder de aanleg van de moeraszones in het meer, is een POP3 subsidie verkregen van in totaal € 2.500.000. In combinatie hiermee heeft het waterschap een bijdrage aan het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer van € 1.625.000 definitief toegekend.

In overleg met de Provincie Groningen is een herziene aanvraag POP3 subsidie opgesteld en ingediend op basis van het nu voorliggende gewijzigde maatregelenpakket. Deze gewijzigde POP aanvraag ligt ter behandeling bij SNN. De verwachting is dat daarmee het al toegezegde subsidiebedrag beschikbaar blijft voor het gewijzigde plan, aangezien de doelen niet wijzigen; alleen de invulling van de maatregelen. De POP 3 subsidie had en heeft geen betrekking op het Peilbesluit.

4.1 In plaats van een deel wordt het gehele bemalingsgebied "De Verbetering" getoetst

Het waterlichaam Paterswoldsemeer maakt onderdeel uit van het bemalingsgebied "De Verbetering". Door voor de toetsingen in het peilbesluit het gehele bemalingsgebied als uitgangspunt te nemen, kunnen we nu en in de toekomst effectievere en meer robuuste oplossingen inzetten binnen dit bemalingsgebied. Hierdoor voorkomen we afwenteling op benedenstroomse gebieden en zorgen we voor een goed beheersbaar en klimaat robuust watersysteem. De toetsing vindt onder andere plaats op NBW-Normen (Nationaal

Bestuursakkoord Waternormen), bodemdaling, maaiveld daling en dimensionering van ons huidig systeem.

Risico's & Kanttekeningen

1.2 Gebiedsproces leidt niet tot breed gedragen draagvlak

Ondanks zorgvuldige afweging en onderbouwing van de maatregelen en de intensieve betrokkenheid van de omgeving, zoals benoemd in het herstartdocument, blijft de mogelijkheid bestaan dat groepen of individuen zich niet kunnen vinden in de definitief vormgegeven maatregelen. Gevolg kan zijn dat formele bezwaren tot procedurele vertraging leiden en de uiterste realisatietermijn eind 2021 niet wordt behaald. Dit kan gevolgen hebben voor de POP3-subsidie. Door goed in gesprek te blijven met de omgeving wordt, wordt het risico op bezwaren beperkt, maar kan niet geheel worden uitgesloten.

Mogelijk dat de uitvoeringstermijn van de POP 3 subsidie vanwege Corona wordt verlengd. Daar is op dit moment nog geen informatie over.

2.2. Subsidieverstrekker SNN gaat niet akkoord met wijziging van de scope

Hoewel de gewijzigde scope onverminderd invulling geeft aan realisatie van de doelstellingen kan SNN besluiten niet akkoord te gaan met de gewijzigde scope. Belangrijk is dat Noorderzijlvest aantoonbaar dat de wijziging van de oplossingen minimaal even veel punten behaalt op de tenderregeling waarop de subsidie verkregen is. De voorgenomen scopewijzigingen zijn verkennend met SNN besproken en gemotiveerd. SNN heeft daarbij aangegeven in beginsel positief te staan tegenover de voorgestelde wijzigingen. Een officieel wijzigingsverzoek is begin augustus ingediend. In de loop van oktober wordt een definitief besluit/beschikking verwacht. Indien SNN het gewijzigde verzoek (gedeeltelijk) afwijst zullen in dat geval de kosten voor rekening van het waterschap komen. Wanneer dit het geval is zullen wij u een nieuw voorstel aanbieden.

Financiën

In dit voorstel wordt verzocht om aanvullend krediet voor het voorbereiden en uitvoeren van KRW- en klimaatadaptatie-maatregelen op basis van een aangepaste scope. In 2018 is door het AB reeds een krediet verstrekt van € 2.590.000,-. Van het in 2018 toegekende krediet is een deel besteed aan de voorbereiding en onderzoek van de beoogde maatregelen. Door middel van een aanbesteding heeft een ingenieurbureau hier opdracht voor gekregen. Het nog resterende deel van het krediet wordt benut voor de voorbereiding en realisatie van de maatregelen. Echter een aanvulling op dit krediet is noodzakelijk. Bijlage 2 geeft de geraamde kosten op basis van de scopewijziging weer.

Reeds verstrekt Krediet AB dd. 7 februari 2018 **€ 2.590.000,-**

Kosten bruto	€ 2.590.000,-
Subsidie	€ 2.500.000,-
Kosten netto	€ 90.000,-

Aanvullend krediet 3 uitvoeringsmaatregelen **€ 966.592,-**

Kosten bruto	€ 966.592,- (incl rente en interne uren)
Subsidie	€ 0,-
Kosten netto	€ 966.592,-

Aanvullend krediet voorbereiding peilbesluit **€ 112.947,-**

Kosten bruto	€ 112.947,-
Subsidie	€ 0,-
Kosten netto	€ 112.947,-

Totaalkrediet (na voorstel) **€ 3.669.539,-**

- *Onderbouwing aanvullend krediet kosten derden:*

Vorbereidingskosten peilbesluit	€ 112.947,-
Uitvoeringskosten 3 maatregelen	€ 746.558,-
Nazorg/overige kosten	€ 157.083
Kosten derden	Totaal € 1.016.588,-

- *Rente en te activeren uren*

In totaal zijn 760 interne te activeren uren geraamd voor het aanvullende krediet tegen een tarief van € 69. Voor het jaar 2020 zijn 340 uren voorzien en voor het 2021 420 uren. Dit geeft het volgende resultaat na het activeren van de interne uren en rente:

Kosten derden	€ 1.016.588,-
Te activeren uren	€ 52.440,-
Te activeren rente	€ 10.511,-
Totaal	€ 1.079.539

De kapitaallasten die voortvloeien uit dit aanvullend krediet in het eerste jaar na afronding zullen circa € 75.000,- bedragen. Daarbij is een gemiddelde afschrijftermijn van 20 jaar gehanteerd en een omslagrente van 2%

- *Dekking/jaarplan*

In het jaarplan 2020 inclusief meerjarenraming is voor het jaar 2021 rekening gehouden met een aanvullend krediet van netto € 1.700.000,-

Netto was dit als volgt opgebouwd:

Kosten derden	€ 3.500.000,-
Subsidies	€ 1.800.000,-
Netto	€ 1.700.000,-

Netto past het nu voorgestelde aanvullende krediet van **€ 1.079.539,-** en zal overeenkomstig worden opgevoerd in het Jaarplan 2021 na positief besluit AB

- *Exploitatielasten*

Door de aanleg van het ijzerzandbassin ontstaan er jaarlijkse extra onderhoudskosten. Deze jaarlijkse onderhoudskosten bedragen € 2600,- in de vorm van maaien en verwijderen van een dun laagje slib in het bassin. Daarnaast zijn er na 10 jaar vervangingskosten voor het ijzerzandbassin welke geraamd zijn op een bedrag van € 54.000,-. In het Jaarplan 2021 zal dit worden verwerkt en aan u worden voorgelegd ter besluitvorming.

Communicatie

Deze sluit aan op de Herstartnota en de daarin gestelde uitgangspunten en het tijdpad, die zijn vastgelegd in het communicatieplan Paterswoldsemeer. Uitgangspunt is dat we de omwonenden en gebruikers van het Paterswoldsemeer goed informeren en op enkele momenten concreet betrekken in het proces. Vanwege de Corona-maatregelen gebeurt dit hoofdzakelijk digitaal, via de website: www.noorderzijlvest.nl. Deze projectwebsite is daarmee het belangrijkste informatie- en communicatiekanaal. Op deze site nemen we alle actuele informatie en berichtgeving op. Voor de vier uitvoeringsmaatregelen geeft het communicatieplan aan dat communicatie over de voortgang

van de vier maatregelen en het betrekken van de directe omgeving daarbij, geen onderdelen zijn van het proces om samen met de omgeving te komen tot alternatieven voor de moeraszones te komen. Wel stemmen we de beide communicatietrajecten goed op elkaar af.

Uitvoering

De procedure Peilbesluit wordt najaar 2020 doorlopen. In het najaar van 2020 willen wij de resultaten van de toetsing van het gehele bemalingsgebied aan het AB voorleggen. De keuzes welke dan gemaakt kunnen worden zullen als input fungeren voor het peilbesluit. De bestuurlijke vaststelling van het peilbesluit, inclusief een maatregelenplan en de kredietaanvraag voor de uitvoering hiervan, staat gepland voor voorjaar 2021. Voor de start van het bestuurlijke traject wordt een inloopavond georganiseerd.

De voorbereiding van de uitvoering van de overige maatregelen wordt momenteel weer opgepakt. Daarbij worden direct belanghebbenden betrokken. Uitwerking in bestek en aanbesteding volgt daarop. De uitvoering zal in het tweede kwartaal van 2021 starten en worden afgerond in het vierde kwartaal.

Bijlagen

Bijlage 1. Toelichting wijziging in maatregelen Paterswoldsemeer

Bijlage 2. Tabel financieel overzicht